

Alment um metingar av botnfiskastovnum

Merkingar hava altíð verið trupul arbeiðsháttur at fáa vitan um stovnsstødd, mest tí tað altíð er so óvist, hvussu nógv merkir verða borin aftur. Ekko-dondingar rigga ikki til fiskaslog, sum ganga nær botnin ella ganga spjadd, við teimum arbeiðstólum, sum nú eru, so til at gera stovnsmetingar av botnfiskastovnum er neyðugt at nýta aðrar arbeiðshættir.

Hvat skulu vit vita

Vit skulu fyrri at gera eina stovnsmeting vita, hvussu nógvir fiskar eru í stovninum av hvørjum aldursbólki. Vit mugu vita, hvussu skjótt fiskurin veksur, so vit kunnu vita vektina í hvørjum aldursbólki.

Síðani mugu vit vita, hvussu stórt tal doyr av náttúruávim og hvussu stórt tal doyr av fiskiskapi. Hesar báðar partar kalla vit ávíkavist náttúru-deyðatalið og fiski-deyðatalið og tað kann gevast sum prosent av savnaða talinum í stovninum.

Aldurs- ella støddar-býtið í veiðuni kunnu vit fáa við at taka próvar, sýnislutir, úr veiðuni, t.d. taka mál ella nýtrar úr einum kassa frá eini landing fyrri at fáa stikkprøva av støddar- og aldursbýtinum í tí landingini.

Tað fyrsta vit fáa er sostatt eina meting av hesum nýti í veiðuni. Men vit vildu fegin hava býtið í stovninum.

Nú kunnu vit taka veiðuna, sum ein stóran stikkprøva av stovninum, í hvussu so er av tí størsta ella eldri fiskinum (tí hitt smæsta fer gjøgnum meskarnar ella gloypir ikki húkinum).

Úr hesum stikkprøvanum, sum veiðan er, fáa vit, t.d. at vita, at í 1576 var talið av 4 ára gomlum (t.e. árgangur 1972) 10.000 fyrri at taka eitt dømi. Árið eftir kunnu vit aftur veiðina og finna, at nú er talið av 5 ára gomlum (árgangur 1972) 5.200. Sostatt er árgangurin minni við 48%, ella tað, sum er deytt, er 48%. Við at kanna hetta fyrri allar aldursbólkar og nógv ymisk ár (vit hava tilfar aftur til 1950 fyrri toskastovnin á landgrunninum) fáa vit eitt heildarmet av tí prosent, sum er deytt fyrri tey ymisku árin. Hesa analysu kalla vit VPA

analysuna og er hon grundarlagið undir flestu stovnsmetingum av botnfiskastovnum.

VPA analysan sigur okkum, hvussu nógv prosent av stovninum er deytt. Vit vilja nú fegin vita, hvussu stórir partur er deyður av fiskiávim og av náttúruávim. Hetta siggja vit ikki beinleiðis frá VPA, men aðrar kanningar eru gjørdar, sum sýna, at hetta náttúru-deyðatalið fyrri eldri fisk hjá toski liggur um 20%, tá eingin fiskiskapur er. Í hesum serliga føri ber tað til at rokna seg fram til, at 33% var deytt av fiskiávim og 15% av náttúruávim.

Vit vita, at veiðan av 5 ára gomlum í 1977 var 5.200, og vit vita nú, at hetta merkir, at 33% av stovninum av hesum aldursbólki var veiddur. Tað er nú einfalt at rokna út, at stovnurin við ársbyrjan 1977 var $5.200 \times 10 + 0 : 33 = 15.760$ fiskar, og hava vit á henda hátt fingið eina meting av stovninum.

Nú er bert at rokna talið um til vekt við at taka miðalvektina fyrri aldursbólkin og ganga við henni.

Hetta er prinsippið í stovnsútrokningini. Í veruleikanum er hetta ikki so einfalt, sum vanlig prosentrokning, men tað broyrt ikki prinsippið.

Eitt, sum skuldi verið heilt greitt út frá hesum, er, at um teir stikkprøvar, vit taka úr veiðuni fyrri at fáa aldursbýtið, ikki vera nógv væl tiknir og nógv nógvir tiknir, so er grundarlagið burtur. Hetta er stórt arbeiði, tí skiljast má millum reiðskapir og leiðir og tíðir fyrri at fáa eina sanna mynd av stovninum og veiðuni.

Hvussu meta vit um smáfiskin

Sum nevnt ber illa til at meta um hin smæsta fiskin, tí hann verður ikki fiskaður. Hinvegin er grundarlagið undir fiskiskapinum partvis tað, sum kemur til á hvørjum ári, so vit mugu eisini hava eina meting av teimum nýggju árgangnum, sum enn ikki eru komnir inn í fiskiskapin.

Hetta verður gjørt við yngulkanningum. Vit hava á Fiskirannsóknarstovni gjørt hesar kanningar við Svabo í 5 ár, og vænta skjótt at kunna

fara at brúka hesar kanningar beinleiðis til at meta um fiskiskapin eini 2—3 ár fram í tíðina.

Orsøkin til at vit enn ikki nýta hesi tøl, er, at kanningar ikki geva eitt endaligt stovnstal, men heldur eitt index. Tá teir ársklassar, sum vit hava mett við yngulkanningum koma inn í fiskiskapin, so ber til at kanna endaliga talið út frá VPA analysu, men vit skulu hava nøkur ár at sammata fyrri at kunna gera tað.

Onnur leiðbeinandi tøl til stovnsmeting

Best er altíð at hava meira enn eitt metingargrundarlag fyrri stovnsmetanini. Eitt er at kanna fiskiskapin meira gjølla, at siggja, hvat úrtøkan er uppá veiðiorku (t.d. upp á 10 troltímar, 1.000 húkar, upp á snelluna ella garnið).

Vit hava tilik tøl aftur til 1973 í hvussu so er fyrri allar reiðskapur gjøgnum FISKHAG veiðihagtalsskipanina.

Fyri at kunna sammata ár fyrri ár, er tað av týðningi, at t.d. ikki onkur stór broyting er hend í reiðskapinum. Tí er linan roknað fyrri gott mál, meðan við trolu er neyðugt at hugsa um trolini eru broytt, um skipini eru broytt (hava fingið fleiri hestar o.s.fr.).

Í talvu 3 eru tølina fyrri veiðuna upp á veiðiorku fyrri linu, snellu og trol givin fyrri tosk og hýsu. Hetta eru sostatt tøl, har heildartalið av húkum t.d. í einum mánaði er dividerað upp í heildarveiðuna. Sostatt skuldi ymisk veiðiúrslit orsakað av veðri, streymi ella báti verið javnað út yvir allan mánaðin og miðaltalið skuldi verið haldgott metingartal.

Vera hesi tøl kannað, so sum tað skal vera gjørt fyrri tosk og hýsu, so eru tey í góðum samsvari við teimum stovnsmetingum vit hava frá VPA analysuni.

Fyri upsa eru tølina ikki nógv góð, serliga tí vit hava roynt so litið eftir upsa inntil í ár.

fiskivinna

»Tíðindi frá Fiskirannsóknarstovni 2« er útkomið. Hetta er hefti í A4 stødd og er uppá 34 síður. Hesaferð verður greitt frá stovnsmetingunum undir Føroyum. Frágreiðing er um tey mest vanligu fiskasløgin undir Føroyum.

Vit loyva okkum at endurprenta nakað av tilfarinum, sum vit halda hevur almennan áhuga.

Annars verður sagt í innganginum, dentur verður lagdur á, at metingarnar í hesum riti er tað frægasta, ið kann komast til út frá arbeiðsorkuni á Fiskirannsóknarstovni og hagfrøðisligu arbeiðshættunum.

Viðari stendur: — Gongdin í fiskiskapi okkara hevur seinastu árin verið, at minni og minni er veitt á fjarleiðum, samstundis sum meira og meira er fiskað undir Føroyum. Ein av orsøkunum til hesa gongd er 200 fjórðinga fiskimarkið og avmarkingar í fiskiskapinum. Samstundis við vøkstrinum í fiskiskapi okkara undir Føroyum

er útlendska veiðan, serliga av toski og hýsu, munandi minni ella avmarkað.

Higartil hevur grundarlagið undir fiskiskapi okkara undir Føroyum verið toska- og hýsustovnurin. Tað er tí umráðandi, at hesir báðir stovnar verða fiskaðir við skynsemi, so teir ikki verða ovfiskaðir. Helst hava hesir báðir stovnar, og serliga toskastovnurin, verið nógv so hart fiskaðir seinastu árin. Betur hevði loyst seg at roynt við færri skipum ella minni reiðskapi.

Tað er at fegnast um, at vit nú royna meira eftir upsa enn áður. Eisini kongafisk og blálongu fara vit vónandi at fiska meira av.

Sum kunnugt hevur fiskiskapur eftir svartkjafti tikið seg upp og er øktur munandi seinastu árin. Her er ein stovnur, sum kann fiskast reiðiliga væl meira av, og vónandi fer svartkjafturin eisini at kunna veiðast størri part av árinum enn higartil.

Landssjúkrahúsið

3800 Tórshavn

Deildarsjúkrasystir til Skurðeildina: Starv sum deildarsjúkrasystir til Skurðeildini er leyst at søkja til setan skjótast gjørligt.

Umsøjarar mugu hava serkunnleika. Umsøjarar við framhaldandi útbúgving á Danmarks Sygeplejerskehøjskole 1. partur B-linjan verða tiknir framum.

Umsókn stílað til sjúkrahússtjóran, Konga-brúnni, 3800 Tórshavn, verða at senda til fyrstøðukvinnuna fyrri sjúkrarektini.

Fritíðaravloysarar fyrri sjúkrasystir:

Søkt verður eftir fritíðaravloysarum fyrri sjúkrasystir í tíðini 1/5—30/9 1979. Løn sambært sáttmálanum.

Umsókn verður at senda til fyrstøðukvinnuna fyrri sjúkrarektini.

Sjúkrasystir til med./geriatrik deild:

Søkt verður eftir sjúkrasystir til med./geriatrik deild til náttavakt, 7 nætur aðruhvøra viku. Umsókn verður at senda til fyrstøðukvinnuna fyrri sjúkrarektini.

Nærri upplýsingar kunnu fáast frá fyrstøðukvinnuni.

Lýsingar er samstundis sett í »Sygeplejersken«.

Tøkk

Hjartans tøkk fyrri sýnda samkenslu, tá góða mamma mín,

GUNNVØR HANSEN,
fødd Mouritsen,

doyði og varð jarðað.

Jonna

LANDSBYGGIFELAGIÐ P/F

søkir

BYGGIVERKFRØÐING

til planleggingar-, projekterings- og eftirlitsarbeiði.

Virkisøki okkara fevnir m.a. um:

Havnir, vegir, brýr v.m.
Býarplanlegging.
Kommunaltæknisk arbeiði so sum kloakkering, vatnveiting v.m.
Stovns- og skúlabygging
Fiska- og onnur idnaðarvirkir
Ítróttarvøllir og -hallir.

Hollur fakligur kunneiki og kreativ evni eru til fyrimunar.

Starvið verður at seta sum skjótast.

Umsóknir verða viðgjørdar í trúnað, og verður brævbjálvin tí at merkjast: Umsókn.

LANDSBYGGIFELAGIÐ P/F
Ráðgevandi verkfrøðingar FRI
Grønlandsvegi 5
3800 Tórshavn — Telefon 14744

Lýsið í

sosialinum

